

گشت و گذار ناصرالدین شاه در طر قبه و شاندیز

هنگام سفر شاه قاجار، در خانه هر مشه‌دی چند نفر ساکن بودند؟

یکی از منابع بسیار ارزشمند برای بررسی تاریخ مشهد در دوره قاجار، سفرنامه‌هایی است که توسط ناصرالدین شاه و دیگر رجال این دوره، در این باره به رشته تحریر درآمده است. شاه قاجار، نخستین بار در ماه صفر سال ۱۲۸۴ ه‍.ق (خرداد ۱۲۴۶) به مشهد سفر کرد. گزارش این سفر با عنوان «روزنامه سفر ناصرالدین شاه» توسط آ‌لی نقی حکیم‌الملک نوشته شد. از مندرجات این سفرنامه پیداست که شاه قاجار تقریباً به تمام محله‌ها و روستاهای قدیم و جدید مشهد و اطراف آن سر زده است؛ منظور از محله‌های جدید، آن‌هایی است که در آن زمان باغ، روستا یا بیلاق بوده و امروزه زیر آجر، فولاد و بتن دفن شده‌اند و بخشی از شهر به حساب می‌آیند! در فهرستی که حکیم‌الملک حدود ۱۵۳ سال قبل تدارک دیده‌است، نام‌های آشنایی به چشم می‌خورد: روستای عسکریه، کاروانسرای باق‌د‌رت، روستاهای کنگ، گلستان، شاندیز، طر قبه، زشک، نقدر، گلکان، اسجیل، کاهو و گراخ از جمله مکان‌هایی بودند که شاه به تفرج و گردش در آن‌ها پرداخت. ناصرالدین شاه در شش روز نخست ماه ربیع‌الاول ۱۲۸۴، در بیلا‌قات جنوب مشهد و به ویژه در بیلاق کنگ و خ‌لج، به تفرج و شکار پرداخت. در یکی از روزهای اقامتش، تصمیم گرفت به خواج‌هر بیع برود و ضمن زیارت، فاتحه‌ای هم برای جدش محمد حسن خان قاجار که زیر بقعه خواج‌هر بیع مدفون است، بخواند. اما ظاهراً حرکت به سمت خواج‌هر بیع با تأخیر همراه شد و شاه مدتی را، در یکی از باغ‌های مسیر، موسوم به «سمزقند» برای ناهار متوقف شد یا به قول خود «افتاد به ناهار»! او پس از ناهار به خواج‌هر بیع رفت و اتفاقاً در آن مکان هم، احساس گرسنگی کرد و دوباره به «ناهار افتاد»! طبق گزارش نویسنده کتاب «روزنامه سفر ناصرالدین شاه»، مشهد در آن زمان حدود هفت هزار و ۶۰۰ خانه و جمعیتی بالغ بر ۶۰ هزار نفر داشت. این رقم طی ۱۰ سال بعد تغییر ی نداشت؛ چرا که وقتی در سال ۱۲۵۷ خورشیدی، ناصرالدین شاه دوباره به مشهد سفر کرد، ضمن سرشماری دقیق شهر که اولین در نوع خود بود، جمعیت مشهد همان حدود ۶۰ هزار نفر برآورد شد. با این حساب، در خانه هر مشه‌دی ۱۵۳ سال قبل، به‌طور متوسط هشت نفر ساکن بوده‌اند؛ رقمی که نشان‌دهنده تراکم جمعیتی بالاست.

صفحه آرایی

واحد صفحه‌آرایی روزنامه خراسان سفارش می‌پذیرد

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰

layout@khorasannews.com

آگهی پذیره نویسی سهام شرکت الگوریتم بويا (سهامي خاص) به شماره ثبت ۴۹۱۵ و شناسه ملی ۱۰۳۸۰۲۰۸۲۷۷

پيرو مصوبه مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۱۳۹۹/۰۸/۱۰ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۰ خاتمه می‌یابد و سهامدارانی که در فرست تقدیم سهام جدید یافت در نتیجه مجمع افزایش سرمایه به مبلغ ۸۹۸۰ میلیون ریال می باشد،

۲-پذیره نویسی از تاریخ ۱۳۹۹/۰۸/۱۰ شروع و در تاریخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۰ خاتمه می‌یابد و سهامدارانی که در فرصت فوق تمایلی به خرید سهام جدید نداشته باشند و یا موفق به اعلام کتبی خرید سهام جدید نشوند حق تقدم سهام جدید آنان برابر مصوبه مجمع عمومی با نظر هیئت مدیره به دیگر سهامداران واگذار خواهد شد. ۳-تعداد جدید شرکت از ۱۰۲۰۰۰ سهم به ۱۰۰۰۰۰ سهم افزایش خواهد یافت و ارزش هر سهم نیز ۱۰۰۰۰ ریال خواهد بود و به سهامداران به نسبت سهام خود حق تقدم در خرید سهام تعلق گرفته است. ۴-سرمایه شرکت از مبلغ ۱۰۲۰ میلیون ریال به ۱۰۰۰۰ میلیون ریال افزایش خواهد یافت در نتیجه مجمع افزایش سرمایه به مبلغ ۸۹۸۰ میلیون ریال می باشد، ۵-با توجه به اینکه افزایش سرمایه از محل مطالبات حال شده سهامداران می باشد هر سهامدار یا وکیل ایشان می‌بایستی به محل شرکت مراجعه و نسبت به تأیید کتبی فرم پذیره نویسی سهام اقدام نمایند.

هیئت مدیره شرکت الگوریتم بويا

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰

شاه عباس؛ مبتکر طرح شناسنامه‌دار کردن اوباش

فرمانروای مقتدر صفوی چگونه ۴۳۰ سال قبل توانست امنیت را در اقصی نقاط کشور برقرار کند؟

نشان می‌داد و شرات را در نطفه خفه می‌کرد. مجازات‌هایی که او برای راهزنی و شرارت در نظر می‌گرفت، بسیار خوفناک بود؛ از گنج گرفتن قطاع‌الطریق در کنار جاده‌ها تا بر چهارپا نشاندن و گرداندن آن‌ها در شهرها و سپس اجرای فرمان اعدام با فجع‌ترین شکل ممکن در م‌العام. اسکندر بیگ در ادامه گزارش خود در «عالم‌آرای عباسی» آورده‌است: «همت بر افناء و اعدام این طبقه گماشت و در اندک زمان، اکثر سرداران این گروه را بخصن سعی و تدبیر به دست آورد و این معنی موجب امنیت طرق و شوارع گردید.» جلال‌الدین محمد منجم‌یزدی که عمری را در دربار شاه‌عباس به سر رساند، در کتاب «تاریخ عباسی»، مشهور به «روزنامه ملا جلال منجم»، ضمن بررسی وقایع سال ۱۰۲۰ ه‍.ق (۹۹۰ خورشیدی)، موضوع به دام انداختن یکی از افراد شرور و معروف مناطق مر کزی ایران، مشهور به «خرگوش» را بر اساس گزارش‌هایی که به دست شاه‌عباس رسیده بود، به تفصیل نقل می‌کند. جالب این‌جاست که فرمانروای صفوی، به دلیل حافظه فوق‌العاده‌اش، بسیاری از این افراد ناراحت را به اسم می‌شناخت و رسمشان را می‌دانست. به این ترتیب، شناسنامه‌دار کردن مجرمان و افراد شرور، گامی مؤثر در راستای برقراری امنیت در شهرها و جاده‌ها بود و توانست حفره‌های امنیتی پیش روی شاه‌عباس را به‌نحو مؤثری از بین ببرد.

واحد اطلاعات و عملیات شاه‌عباس!

فرمانروای صفوی پس از تهیه فهرست، ابتکار دیگری هم به خرج داد؛ طبق گزارش میرزا بیگ جناب‌دی در «روضه‌الصفویه»، شاه‌عباس دستور داده بود تا گزارش‌هایی به صورت ماهانه، از فعالیت‌های این برهکاران شناسنامه‌دار به پایتخت ارسال شود و اگر، در آن‌ها به رفتاری بر خور د می‌کرد که ممکن بود در آینده خللی در امنیت ایجاد کند، فوری واکنش

شاه‌عباس دار کردن الواط و اراذل شهرها و سرکردگان راهزنان جاده‌ها، به مدیریت امنیت در کشور مبادرت ورزد. طبق گزارش اسکندر بیگ منشی در کتاب مشهور «عالم‌آرای عباسی»، «[شاه عباس] در بدایت [ابتدای] حال متوجه دفع این اختلال شد و تحقیق کرد که در هر ولایتی، قاطعان طریق و اراذل شوارع [خیابان‌ها] چه جماعتند[۴]» شاه صفوی با دقت و وسواس فراوان از حاکمان ولایات، فهرست و مشخصات افراد شرور را طلب می‌کرد. به این ترتیب، در بایگانی سلطنتی او، پرونده‌هایی قطور در باره هر نام و نشان این افراد تشکیل شد؛ پرونده‌هایی که متأسفانه در کنار دیگر اسناد مهم دولتی، پس از اشغال اصفهان توسط افغان‌ها، به‌زاینده‌رود ریخته شد و از بین رفت. شاه‌عباس برای سرعت بخشیدن به کنترل اوضاع، طرحی دیگر را هم، برای جلوگیری از گردن کلفتی اراذل شهرها و تاراندن راهزنان جاده‌ها تدارک دید و آن، واگذاری برقراری امنیت یک منطقه به مردم همان ناحیه بود. فی‌المثل، حاکم و مردم کاشان، موظف به حراست و پاسداری از امنیت شهر خودشان و راه‌های اطراف آن بودند. جالب این‌که اگر در مسیرهای تجاری اطراف روستا یا شهری، راهزنی اتفاق می‌افتاد، حاکم و مردم آن شهر موظف به پرداخت خسارت می‌شدند.

شناسنامه دار کردن الواط و اراذل شهرها و سرکردگان راهزنان جاده‌ها، به مدیریت امنیت در کشور مبادرت ورزد. طبق گزارش اسکندر بیگ منشی در کتاب مشهور «عالم‌آرای عباسی»، «[شاه عباس] در بدایت [ابتدای] حال متوجه دفع این اختلال شد و تحقیق کرد که در هر ولایتی، قاطعان طریق و اراذل شوارع [خیابان‌ها] چه جماعتند[۴]» شاه صفوی با دقت و وسواس فراوان از حاکمان ولایات، فهرست و مشخصات افراد شرور را طلب می‌کرد. به این ترتیب، در بایگانی سلطنتی او، پرونده‌هایی قطور در باره هر نام و نشان این افراد تشکیل شد؛ پرونده‌هایی که متأسفانه در کنار دیگر اسناد مهم دولتی، پس از اشغال اصفهان توسط افغان‌ها، به‌زاینده‌رود ریخته شد و از بین رفت. شاه‌عباس برای سرعت بخشیدن به کنترل اوضاع، طرحی دیگر را هم، برای جلوگیری از گردن کلفتی اراذل شهرها و تاراندن راهزنان جاده‌ها تدارک دید و آن، واگذاری برقراری امنیت یک منطقه به مردم همان ناحیه بود. فی‌المثل، حاکم و مردم کاشان، موظف به حراست و پاسداری از امنیت شهر خودشان و راه‌های اطراف آن بودند. جالب این‌که اگر در مسیرهای تجاری اطراف روستا یا شهری، راهزنی اتفاق می‌افتاد، حاکم و مردم آن شهر موظف به پرداخت خسارت می‌شدند.

شاه‌عباس برای این کار از مدل خاصی استفاده می‌کرد؟ کوشید‌ام تا با نگاهی به برخی متون تاریخی، در این مختصر، به پاسخی در این زمینه دست پیدا کنم.

■ شاه‌عباس و معضلی به نام «نام‌انمی»

شاه عباس، فرمانروایی تاجرپیشه بود و بیش از هر کسی می‌دانست که اگر مملکتش امنیت نداشته باشد، کار تجارت لنگ می‌ماند و امور کشور نمی‌گذرد. صرف‌نظر از قرارداد‌هایی که او برای اخذ فناوری‌های نوین نظامی با اروپایی‌ها منعقد کرد، وجه‌قالب روابط حکومت ایران در این دوره با اروپایی‌ها، بازگانی بود. به همین دلیل، تکیه شاه بر ایجاد امنیت در شهرها و راه‌ها، به یکی از نخستین اقدامات او، پس از تسلط بر امور تبدیل شد. شرایط بغرنج ایران در دوره سلطان محمد خدابنده، پدر شاه عباس، و وضعیت امنیت را به شدت مختل کرده‌بود. در شهرها، اراذل و اوباش هر کدام محله‌ای برای خود داشتند و از هیچ جنایت و ستمی به مردم فروگذار نبودند. فقدان نظم و ثبات در حکومت، طی این دوره، سطح جرایم را آن‌ها را به‌سختی مجازات می‌کند. به‌طوری‌که اکنون در کشور او دزد خیلی کم است و اوباش جرئت اظهار وجود ندارند. در هیچ کشوری مردم نمی‌توانند چنان‌که در ایران ممکن است، در آسودگی و امنیت زندگی کنند. «پرسشی که این‌جا قابل طرح است، حول الگوی فرمانروای صفوی برای مهار دزدان و اراذل دور می‌زند؛ آیا

■ الگوی شناسنامه‌دار کردن مجرمان

او برای نخستین بار کوشید تا با

«هولودومور»؛ نسل‌کشی بزرگ استالین در اوکراین

جنگ جهانی دوم یک فرصت طلایی برای متفقین به‌وجود آورد؛ آن‌ها به راحتی جنایت‌های خود را از صفحات تاریخ پاک کردند. اقدامات هیتلر و متحدانش، واقعی یا غیرواقعی، آن قدر بزرگ شد که تمام حجم ذهنی تاریخ را در فکر جوامع بشری اشغال کرد. گویی جنایتکار فقط در یک‌طرف خطوط نبرد وجود داشته‌است. این در حالی بود که می‌شد سیرتین‌کارانه‌ها را در پرونده‌سران دول متفق جست‌وجو کرد؛ استالین به‌عنوان دیکتاتور شوروی و یکی از سران متفقین، مجموعه‌کاملی از جنایات وحشیانه جنگی را در سابقه خود داشت که بسیاری از آن‌ها، حتی به گوش مردم جهان نخورده‌است. «هولودومور» یا «مرگ بر اثر گرسنگی»، سیاستی بود که استالین برای وادار کردن مردم شوروی برای تبعیت از خودش به کار گرفت. این رفتار وحشیانه، بین سال‌های ۱۹۳۲ تا ۱۹۳۸

آگهی دعوت به افراز

نظر به اینکه اقای کریم شاکریان مقدم طبق تفویض وکالت شماره ۱۳۹۹۰۱ مورخ ۱۳۹۹/۲/۱۱ دفترخانه ۴۹ مشهد از طرف خانم شبوا سادات میرجایی برابر درخواست کتبی وارده بشماره ۲۴۹۳ مورخ ۱۳۹۹/۷/۲۹ از این اداره تقاضای افراز مالکیت مشاعی خود را به میزان یک و نیم دانگ مشاع از شادنگ پلاک ۸۰ فرعی از ۲۴ اصلی اراضی نخاج بخش ۹ مشهد را نموده‌اند وقت بازدید و افراز پلاک فوق راس ساعت ۱۰ صبح روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۹/۸/۲۷ تعیین گردیده است. بدینوسیله به سایر مالکین مشاعی که برابر اعلام متقاضی طی درخواست ۲۵۰۶ مورخ ۱۳۹۹/۷/۳۰ مجهول‌الزمان می باشند ابلاغ می گردد که در تاریخ مذکور در محل وقوع ملک حضور یابند. بدیهی است عدم حضور مانع از انجام عملیات افراز نخواهد بود. حمیدرضا افشار- رئیس ثبت اسناد و املاک منطقه ۵ مشهد ۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰

سقوط یک استعمارگر با زلزله ساعت ۹ و ۴۰ دقیقه!

قدرت پرتغالی‌ها را فرو ریخت؛ ۲۶۵ سال قبل، روز شنبه، اول نوامبر سال ۱۷۵۵، ساعت ۹:۴۰ صبح، زلزله‌ای بسیار مهیب در این کشور اتفاق افتاد؛ شهر بندری لیسبون، پایتخت پرتغال، یکسره ویران شد و نیمی از جمعیت خود را از دست داد. این اتفاق باعث شد که روند سقوط امپراتوری پرتغال، شتابی مضاعف بگیرد. برخی از مورخان، زلزله ۱۷۵۵ را آغازی بر پایان یک امپراتوری دریایی می‌دانند، تا سال ۱۸۲۲، یعنی حدود ۷۰ سال بعد از زلزله، پرتغال عملاً اصلی‌ترین مستعمره خود، یعنی برزیل را از دست داد و از دور رقابت با استعمارگران دیگر بیرون رفت.

پرتغال یکی از نخستین کشورهایی بود که پس از ورود اروپا به دوره جدید، دست به تکه‌پاره‌های استعماری زد و در کنار اسپانیا، یک امپراتوری بزرگ دریایی را به‌وجود آورد. پرتغالی‌ها توانستند با دور زدن دماغه امیدنیک در جنوب آفریقا، خود را به اقیانوس هند و خلیج فارس برسانند و هم‌زمان با قدرت گرفتن آق قویونلوها در ایران و پیش از ظهور صفویه، قدرت خود را در برخی جزایر خلیج فارس تثبیت کنند. با این حال، امپراتوری که نفوذ خود را تا خاور دور و چین گسترش داده بود، به تدریج قدرت‌ش را از دست داد. تا این‌که در سال ۱۷۵۵، یک اتفاق طبیعی، ساختار

گزارش تاریخی

آگهی ارزیابی کیفی

شرکت آب و فاضلاب استان خراسان شمالی در نظر دارد از محل منابع داخلی (سرمایه ای) بر اساس قانون برگزاری معاملات شرکتهای سهامی آفبا پروژه مشروح ذیل را از طریق مناقصه عمومی یک مرحله ای با ارزیابی کیفی انجام و به شرکتهای ذیصلاح واگذار نماید.

ردیف	نام و مشخصات خدمات	مدت	برآورد اولیه
۱	راهبری ، بهره برداری، نگهداری ، تعمیرات و اصلاح و بازسازی طرح آبرسانی از سد شیرین دره به بجنورد شامل، چهار ایستگاه پمپاژ ،مخازن بین راهی، ایستگاه فشار شکن و خط انتقال اب از سد شیرین دره تا تصفیه خانه شهر بجنورد	۱۲ ماه	۲۱.۵۹۸۰۰۴۴.۲۷۳

نکته : شرکت کنندگان می توانند جهت اخذ اسناد ارزیابی کیفی به مدت ۴ روز کاری از مورخه ۱۳۹۹/۰۸/۱۴ تا ۱۳۹۹/۰۸/۲۴ ساعت ۱۴:۰۰ به دفتر قراردادهای شرکت آب و فاضلاب استان خراسان شمالی واقع در بجنورد ـبلوار دولت ـ نیش کوچه ورزش مراجعه نمایند. سایر توضیحات تکمیلی و شرح کار در اسناد ارزیابی کیفی اعلام شده است. ضمناً هزینه چاپ آگهی به عهده برنده مناقصه می باشد.

روابط عمومی و آموزش همگانی شرکت آب و فاضلاب استان خراسان شمالی

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰

آگهی مزایده فروش اموال

شرکت مشهد صدرا (سهامی خاص) در حال تصفیه

شرکت مشهد صدرا در نظر دارد موارد ذکر شده در جدول ذیل را از طریق برگزاری مزایده

به فروش برسانند. لذا متقاضیان شرکت در مزایده می‌توانند جهت بازدید از اقلام از مورخ یک‌شنبه ۱۳۹۹/۰۸/۱۱ به مدت ۳ روز در ساعات اداری به محل شرکت واقع در کیلومتر ۷ جاده قدیم مشهد- نیشابور بعد از کارخانه کمپوست سمت راست شرکت مشهد صدرا (دفترمدیریت) مراجعه و پس از رویت، نسبت به اعلام کتبی قیمت اقدام نمایند. به پیشنهاداتی که پس از تاریخ مقرر وصول گردد، ترتیب اثر داده نخواهد شد. این شرکت حق و اختیار تام و تمام قبول یا رد هریک یا کلیه پیشنهادات رسیده را دارا می‌باشد و دادن پیشنهاد هیچ‌گونه حقی را برای پیشنهاد دهنده ایجاد نمی‌کند. هزینه درج آگهی به عهده برندگان مزایده می‌باشد. جهت اطلاعات بیشتر و هماهنگی می‌توانید با شماره تلفن ۰۵۱۳۳۲۱۰۳۵-۶ داخلی ۱۱۰ و ۰۹۰۴۵۵۱۸۸۹۷ تماس حاصل فرمایید. شرکت مشهد صدرا (در حال تصفیه)

ردیف	اقلام مزایده	تعداد	قیمت پایه
۱	مجموعه کارخانه مشهد صدرا با کلیه امتیازات از قبیل چاه موتور آب، آب شرب، پست و ترانس برق، تاسیسات، ۲۴ تلفن، تجهیزات ساترالت و سرور ها، تجهیزات دریافت اینترنت و دوربین های مدار بسته به همراه کلیه دستگاه های تولید لوله و مخازن فایبر گلاس و تجهیزات و متعلقات دیگر	۱	بالاترین پیشنهاد
۲	دستگاه تراش ۱ متری	۱	بالاترین پیشنهاد
۳	دستگاه تراش ۵ متری	۱	بالاترین پیشنهاد
۴	دستگاه سنگین تراش	۱	بالاترین پیشنهاد
۵	دریل ستونی رادیال	۱	بالاترین پیشنهاد
۶	دریل ستونی روسی	۱	بالاترین پیشنهاد

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰